

Cesar Mavricij in Slovėni.

Cesar Mavricij je 590 let po Kristu z vojsko šel na Obre, kateri so bili sebi na pomoč vzdignili vse nekeršćene séverske narode. Vojaki cesarja Mavricija štiri dni hodá od mesta Herakleje srećajo tri ćloveke velicega telesa, ćudno oblećene. Ti moźje niso imeli niti šlema (ćelade), niti meća ali kacega oroźja, a vsak je nesel ćevnico (ćitre). Cesar jih vpraša, „od kođ so, kaj delajo ter ćemú gredó v cesarstvo?“ Odgovoré mu slovėnski: „moźje Slovėni smo iz daljne zemlje na obálah vzhodnega morja, kjer živé zadnji ljudje našega naroda. Oberski han (poglavar) je k našim ųupanom odpravil poslanike in darove, da bi mu ljudj na vojsko dali. ųupani so darove prijeli, a vojske mu niso poslali; kajti daleć je naša zemlja in potje so neugodni. Mi smo hodili petnajst mesecev, da smo hanu prinesli besede slovėnskih ųupanov. Han razgnjévvavši se reće zapreti nas k jetníkóm, kakor nij po zakonu. A pripovedovali so nam, kolikšna je oblast in kakovo blagodušje rimskih ljudj; zato smo pobegnili, da bi šli v Tracijo zemljo. Te ćevnice so nam jedíno oroźje, katero uméjemo, ne misleć o bojih in vojnah.“ — Mavricij je Slovėne prijaznjívo prijel in ćudil se kreposti njih teles ter je poslal v mesto Herakléjo.

Klobučarstvo.

Glava je starejšina vsega telesa, zato je treba, da jo najbolj pazimo, ako nam je do zdravja. Obtorej nosimo klobuke ali skriljáke; a mnogo jih je, ki ne vedó, kako se klobuci delajo. Će klobuk dobro pogledamo, opázimo takój, da je ob samej ųivalskej dlaki, katera je raznoverstno uravnana ter v celoto sestavljena. Ta v celoto stepena dlaka se imenuje polst ali klobučína. Polst so ljudje starih ćasov rabili v obleko in klobuke; pozneje, ko so začeli sukno tkati, jemali so polst samo v klobuke, a v novejšem ćasu rabi tudi v razno zimsko obutelj. V zaćetku so bili klobuci tacega lica, kakoršnega je bila dlaka; a pozneje so je šarili (barvali) tako, kakor je zahtevalo rokodelstvo tistih ljudj, katerim so bili odmenjeni. Lovci n. pr. so nosili zelene, pekárji in mlinarji višnjave klobuke itd. Stoperv s poćetkom 16. veka so jeli nositi ćerne klobuke. V tem veku so klobuke od bobrove dlake imeli samo cesarji in kralji. A zdaj se uže klobuci sploh delajo o bobrovej dlaki. Zeló so lepi, a tudi zeló dragi, zaradi ćesar bobrovo dlako navadno mešajo z drugo, da zatorej nij klobukov ob samej bobrovej dlaki. Klobuci se delajo tudi ob velblodovej dlaki, ovćej volni, zajćej dlaki itd. Najprostejša polst je od kravje in teleće dlake.

V novejšem ćasu so klobučarji polst začeli tako pripravljati, da je notranje lice na klobuku od slabejše a vnanje od boljše dlake. Stoperv pred 30 leti so izmislili klobuke, ki se ne premoćijo. Zdaj je delajo tudi uže ob svili in drugih rastlinskih snovéh.

Klobučarji dlako, dokler je še na koźi, namoćijo v nekej ostrej (jedkej) tekoćni, denó po dve koźi drugo k drugej, da se nekaj dnij strojijo, potem je posušé ter dlako s posebnim noźem obrijejo.

Stoperv zdaj se klobučarjem začne vaźno delo, namreć dlako ali volno plastíti: odmerivši na vési (vagi), kolikor je treba dlake ali volne, razdelj jo klobučár potlej na majhene kupćke, vzame jeden kupćek ter dene ga na klobučarsko tvorilo (model), nad katerim visi pahálo, podobno goselskemu loku. Z njim